

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม

สมมุติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมุติฐานของการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ ไว้ดังนี้

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับมาก
2. ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของการศึกษาได้ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัย พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนในภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากที่สุดกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิดเปลี่ยนแปลง ในด้านมีความใฝ่รู้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิด ในด้านให้ความสำคัญแก่บุคคล ในด้านมีความน่าเชื่อถือ ในด้านมองกว้างและไกล ในด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ในด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ ในด้านมีคุณธรรมจริยธรรม และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิดริเริ่ม

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากที่สุดกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิดริเริ่ม ในด้านมีคุณธรรมจริยธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านให้ความสำคัญแก่บุคคล ในด้านมีความน่าเชื่อถือในด้านมองกว้างและไกล ในด้านมีความใฝ่รู้ ในด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ในด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิดเปลี่ยนแปลงใน ด้านมีความคิด

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส มีความสัมพันธ์เชิงบวกเต็มที่กับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิด มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิด ในด้านมีความคิดริเริ่ม ในด้านให้ความสำคัญแก่บุคคล ในด้านมีความน่าเชื่อถือ ในด้านมีความใฝ่รู้ ในด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ในด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ ในด้านมีคุณธรรมจริยธรรม และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมองกว้างและไกล

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากที่สุดกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความน่าเชื่อถือ ในด้านมี

ความใฝ่รู้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมองกว้างและไกล ในด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ในด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ ในด้านมีคุณธรรมจริยธรรม และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิดเปลี่ยนแปลง ในด้านมีความคิดริเริ่ม ในด้านมีความคิด ในด้านให้ความสำคัญแก่บุคคล

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านให้ความสำคัญแก่บุคคล ในด้านมีความน่าเชื่อถือ ในด้านมองกว้างและไกล ในด้านมีความใฝ่รู้ ในด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับภาวะผู้นำของในด้านมีความคิดเปลี่ยนแปลง ในด้านมีความคิดริเริ่ม ในด้านมีความคิด ในด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ในด้านมีคุณธรรมจริยธรรม

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิดริเริ่ม ในด้านมีความคิด ในด้านมีความใฝ่รู้ ในด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ในด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ ในด้านมีคุณธรรมจริยธรรม และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านมีความคิดเปลี่ยนแปลง ในด้านให้ความสำคัญแก่บุคคล ในด้านมีความน่าเชื่อถือ ในด้านมองกว้างและไกล

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม” ผลการวิจัย พบว่า ระดับ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยพิจารณา 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากลงมา คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ส่วน ด้านหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแสดงเป็นภาพประกอบ ดังต่อไปนี้

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหารโรงเรียนจังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ ผู้บริหารมีการยกย่องครูและนักเรียนผู้บริหารปฏิบัติงาน โดยไม่ยึดพวกพ้อง ผู้บริหารควรทำตามข้อบังคับทางราชการ ผู้บริหารมีการบริหารงาน โดยยึดหลักกฎหมาย ผู้บริหารไม่ควรตัดสินใจตามอำนาจของตน

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหารโรงเรียนจังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมาก

ลงมา คือ ผู้บริหารมีความยุติธรรมไม่เอนเอียง ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ สุจริต ผู้บริหารมีความอดกลั้น ผู้บริหารเป็นกัลยาณมิตรที่ดี ผู้บริหารเป็นผู้ไม่แสดงความโกรธ

ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนจังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านความโปร่งใส อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นผู้นำที่น่าเชื่อถือ ผู้บริหารยอมรับผลการประเมินตนเอง ผู้บริหารมีการเปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชน ประเมินผลการบริหารบุคลากรอย่างยุติธรรม ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้แก่ประชาชน

ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนจังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสร้างความสามัคคีให้เกิดมีขึ้นในหมู่คณะ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมบริหาร ผู้บริหารเปิดโอกาสให้นักเรียนออกฐระเบียบ ผู้บริหารเปิดโอกาสประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรม

ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนจังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ ผู้บริหารพอใจกิจกรรมทางโรงเรียนทำอยู่ ผู้บริหารยอมรับผลงานโรงเรียนและนักเรียน ผู้บริหารทำงานคำนึงถึงผลประโยชน์เป็นสำคัญ ผู้บริหารปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ โดยไม่คั่งค้าง ผู้บริหารมีการจัดองค์กรที่ชัดเจน

ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการบริหาร โรงเรียนจังหวัดสมุทรปราการ ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ ผู้บริหารนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอน ผู้บริหารให้ครูปฏิบัติการสอนเต็มหลักสูตร ผู้บริหารมอบงานแก่บุคลากรตามความสามารถ ผู้บริหารมอบหมายภาระหน้าที่ต่อบุคลากรได้ ผู้บริหารมีการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการในภาพรวม” ผลการวิจัย พบว่า ระดับ ภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยพิจารณา 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากลงมา คือ ด้านมีคุณธรรมจริยธรรม และด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านมองกว้างและไกล ส่วนด้านมีความริเริ่มมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน จำแนกได้ดังต่อไปนี้

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ด้านมีความคิดเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือมี

ความชำนาญในการบริหารหลักสูตร เป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ มีการพัฒนาให้มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสามารถบริหารการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ด้านมีความคิดริเริ่ม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ นำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ ให้ครูนำความรู้ทางเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน จัดหาสื่อ อุปกรณ์ให้ครูเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ มีความรู้ในระบบเทคโนโลยีเป็นอย่างดี

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ด้านมีความคิด อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการบูรณาการเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ มีการพัฒนาตัวเองให้เข้ากับยุคปัจจุบัน มีการเน้นให้ผู้ได้บังคับบัญชาพัฒนาตัวเอง มีการพัฒนาเด็กตามศักยภาพของตนเอง มีการพัฒนาให้เกิดทักษะในทุก ๆ ด้าน

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ด้านให้ความสำคัญแก่บุคคลอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการจัดบุคลากรให้ตรงกับงาน มีการหาบุคคลที่มีคุณสมบัติมาปฏิบัติหน้าที่ มีการจัดหาบุคลากรให้เหมาะสมกับหน้าที่ มีการเน้นบุคลากรให้นำวิวัฒนาการใหม่ ๆ มาใช้ มีการเน้นบุคลากรให้เสียสละ

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ด้านมีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการเป็นผู้นำที่มีความรู้ มีความคิดที่เป็นอิสระแก่ผู้ได้บังคับบัญชา มีความประพฤติที่ดีงาม มีอุดมการณ์ วิสัยทัศน์ชักนำให้เชื่อถือได้ มีความสามารถในการตัดสินใจ

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ด้านมองกว้างและไกลอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการให้ความสำคัญกับการทำงานของหน่วยงาน มีการปรับแผนเพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการนำหลักสูตรการเรียนการสอนมาประยุกต์ มีความมุ่งมั่นที่จะนำองค์กรสู่ความเป็นสากล มีการเสนอนโยบายไว้วางหน้า

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ด้านมีความใฝ่รู้อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือ มีการนำความรู้ในการบริหารงานที่ใหม่ ๆ มีความอยากรู้ในข้อบกพร่องของตนเอง รู้จักแบ่งเวลาของตนเองอย่างมีระบบ มีความอยากรู้เรื่องเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น รู้จักการใช้อำนาจในการปกครองที่ถูกต้อง

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือมีการให้นักเรียนผลิตผลงานร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีการนำอุปกรณ์ในโรงเรียนมาประยุกต์ใช้ มีการนำและเปิดโอกาสให้ทดลองเทคโนโลยี มีความเป็นนักทดลองเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการนำวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีเข้ามาใช้

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ด้านกล้าหาญและกล้าตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือมีการตัดสินใจได้ทันเวลาและตามกำหนด นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ ยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน รู้จักการปล่อยวางในบางเรื่อง มีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลงาน

ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ด้านมีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากลงมา คือมีการยอมรับความผิดพลาดของตนเอง มีการยอมรับทัศนคติของผู้ร่วมงาน มีหลักธรรมาภิบาลในการแก้ปัญหา ทำสิ่งที่ถูกต้องมากกว่าสิ่งที่ถูกใจ มีทัศนคติที่ดีต่อบุคลากรในหน่วยงาน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญถึงการค้นพบในการศึกษาในครั้งนี้ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย กรอบแนวคิด และสมมติฐานของการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ” นั้น ในภาพรวม การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากที่สุดกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งตอบรับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก” นั้นแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภกิจ สานุสัจย์ (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยัง

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุริยนต์ เถาะบุตร (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะองค์การกับภาวะผู้นำที่มีต่อประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสกลนคร” ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะองค์การของโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน กับประสิทธิผลของโรงเรียนด้านผลสำเร็จการบริหารของโรงเรียนและด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ลักษณะองค์การของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลสำเร็จการบริหารงานของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลสำเร็จการบริหารงานของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลโรงเรียนด้านความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความสัมพันธ์ตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำในการบริหารโรงเรียนจึงจะทำให้การบริหารงานต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม” ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งตอบรับสมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก” นั้นแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน ศรีประสิทธิ์ (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษากาการบริหารโรงเรียนแกนนำและโรงเรียนเครือข่ายปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และโรงเรียนเครือข่ายปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีการบริหารงานรวมทุกด้านและแยกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้กับโรงเรียนเครือข่ายปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 2 มีการบริหารงานด้านการจัดการ ด้านแผนงานของโรงเรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ด้านการให้ขวัญและกำลังใจ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและด้านการรายงานผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับการผลการวิจัยของ วัฒนศักดิ์ เขียวขำ (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการปฏิบัติตามกระบวนการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารทั้ง 4 ขั้นตอน มีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ขั้นตอนการจัดองค์การ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินงาน และขั้นตอนการประเมินผล ตามลำดับ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการบริหารโรงเรียนที่ดี มีคุณธรรม และหลักธรรมในใจ อยู่ในระดับมาก จึงทำให้โรงเรียนสามารถประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการในภาพรวม” ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งตอบรับสมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า “ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก” นั้นแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ปราณี มหศักดิ์านุภาพ (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำสูงทุกด้าน โดยด้านพฤติกรรมผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการมีส่วนร่วม และด้านบทบาทของผู้นำ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกเมธ พิมพ์เป้าธรรม (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5” ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1-5 มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสัญลักษณ์ รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเทคนิค

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนควรมีการปฏิบัติงานที่ดี มีคุณภาพมาตรฐาน ในระดับมาก จึงทำให้โรงเรียนสามารถประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะมาจากคำเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยผู้วิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ด้านหลักการมีส่วนร่วมกับมีความคิดเปลี่ยนแปลง และด้านหลักความรับผิดชอบกับมีคุณธรรมจริยธรรม มีความสัมพันธ์น้อยที่สุดผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ตามลำดับดังนี้

1.1 ธรรมาภิบาลเป็นหลักธรรมที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลายาวนานและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปหากผู้บริหารจะบริหารผู้อยู่ได้บังคับบัญชาต้องอาศัยหลักธรรมเหล่านี้ไปใช้ในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเรียบร้อย

1.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการดำเนินงานทุก โครงการ/งาน/กิจกรรมในโรงเรียน

1.3 ผู้บริหารควรมีการกำกับติดตามนิเทศการดำเนินงานของบุคลากรในโรงเรียน โดยการผ่านหลักธรรมาภิบาลเพื่อการดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

1.4 ผู้บริหารควรมีการวัดและประเมินผลการใช้หลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานในโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

1.5 ผู้บริหารควรปรับสภาพความไม่พอใจหรือความโกรธออกมาให้ผู้บังคับบัญชาเห็น

1.6 ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

1.7 ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถ และความถนัดของครู-อาจารย์แต่ละคน เพื่อให้ผลของการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และคุณภาพที่มากขึ้น

1.8 ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครู-อาจารย์ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นเมื่อพบข้อผิดพลาดในการทำงาน หรือช่องทางที่ดีกว่า เพื่อให้การทำงานมีความถูกต้อง แม่นยำ และมีประสิทธิภาพที่ดี

1.9 ผู้บริหารต้องสร้างจิตสำนึกให้ครู-อาจารย์ได้ศึกษางานของตนเองอยู่เสมอ โดยมีความอดทนต่อความยากลำบาก รวมถึงการเพิ่มพูนความรู้ของตนเองอยู่เสมอ เพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปนั้นควรทำการศึกษาดังนี้

2.1 ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษากับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบกับการวิจัยในครั้งนี้

2.2 ควรศึกษาประสิทธิภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำของผู้บริหารให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานต่อไป

2.3 ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์จากการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อประยุกต์ใช้ประสิทธิภาพในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับภาวะผู้นำ ให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารขององค์กรต่อไป